

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

AYŞE ÖZTÜRK BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2013/6670
Karar Tarihi : 10/6/2015

Başkan : Alparslan ALTAN
Üyeler : Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Raportör : Murat AZAKLI
Başvurucu : Ayşe ÖZTÜRK
Vekili : Av. Ayşenur DEMİRKALE

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, tapu tahsis belgesi ile kullanılan taşınmazın sit alanı ilan edilmesi nedeniyle tahliye talebi üzerine İstanbul 6. İdare Mahkemesinde açılan iptal davasının reddedilmesinin, özel hayatın gizliliği ile konut dokunulmazlığı ve hukuk devleti ilkesinin, hak arama hürriyetinin, adil yargılanma hakkı ile mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiası hakkındadır.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 21/8/2013 tarihinde İstanbul Bölge İdare Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. İdari yönden yapılan ön incelemede başvuruda Komisyona sunulmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm Üçüncü Komisyonunca 10/12/2013 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesi Bölüm tarafından yapılmak üzere, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm tarafından 9/1/2014 tarihinde, kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru konusu olay ve olgular ile başvurunun bir örneği, görüş için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. Adalet Bakanlığının 12/3/2014 tarihli görüş yazısına karşı başvuru beyanlarını sunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve UYAP aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir:

7. Milli Emlak Müdürlüğü tarafından, 10/7/1985 tarihinde, İstanbul ili Beykoz ilçesi Gümüşsuyu mahallesinde bulunan 308 ada 8 parsel numaralı taşınmaz için 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun'a göre "*Tapu Tahsis Belgesi*" düzenlenerek başvurucuya verilmiştir.

8. Anılan "*Tapu Tahsis Belgesi*", Tapu Sicil Müdürlüğü tarafından 18/7/1985 tarihinde, taşınmazın tapu kaydının beyanlar hanesine şerh edilmiştir.

9. İstanbul III No.lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 15/11/1995 tarihli ve 7755 sayılı kararı ile Beykoz ilçesi, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına alınıp, 1 No.lu doğal sit alanı olarak ilan edilmiştir.

10. Beykoz İlçe Emniyet Müdürlüğünce başvurucuya gönderilen yazıda, taşınmazın tahliye edilmesi gerektiği, aksi halde 27/11/2007 tarihinde tahliye işleminin gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

11. Başvurucu, İstanbul Valiliği Defterdarlık Anadolu Yakası Milli Emlak Dairesi Başkanlığına başvurarak, taşınmaz hakkında tapu tahsis belgesi verildiğini ileri sürmüş, tahliye işleminin durdurulmasını ve yeniden değerlendirilmesini talep etmiştir.

12. Anılan İdare tarafından 31/12/2007 tarihli ve 068436 sayılı yazı ile taşınmazın bulunduğu alanın sit alanı olarak ilan edilmesi nedeniyle tapu tahsis belgesinin geçerliliğinin bulunmadığı, taşınmazın Orman Bakanlığına tahsisli olduğu ve tahliyesinin zorunlu olduğu bildirilmiştir.

13. Başvurucu, 28/4/2008 tarihinde, İstanbul Defterdarlığı aleyhine İstanbul 6. İdare Mahkemesinde açtığı davada, İstanbul Valiliği Defterdarlık Anadolu Yakası Milli Emlak Dairesi Başkanlığının 31/12/2007 tarihli ve 068436 sayılı işleminin iptalini ve yürütülmesinin durdurulmasını talep etmiştir.

14. Mahkemece, 18/6/2008 tarihli ve E.2008/674 sayılı kararla, 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin (2) numaralı fıkrasında öngörülen şartların birlikte gerçekleşmediği gerekçesiyle yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmiştir.

15. Anılan karara yapılan itiraz, İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 17/9/2008 tarihli ve E.2008/4631 sayılı kararıyla reddedilmiştir.

16. İstanbul 6. İdare Mahkemesi, 29/12/2008 tarihli ve E.2008/674, K.2008/2183 sayılı kararla; "*başvurucu adına 2981 sayılı Kanun uyarınca tapu tahsis belgesi düzenlenen taşınmazın bulunduğu alanın İstanbul III No.lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 15/11/1995 günlü ve 7755 sayılı kararı ile sit alanı ilan edildiğinden, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca belirlenen ve belirlenecek yerlerde 2981 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanamayacağı hükmü karşısında, başvuru adına düzenlenen tapu tahsis belgesinin geçerli olmadığı, bu durumda 2981 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanma olanağı bulunmayan taşınmazın tahliyesine ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı*" gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir.

17. Temyiz üzerine, Danıştay Altıncı Dairesinin 6/10/2009 tarihli ve E.2009/4450, K.2009/9170 sayılı ilâmiyle, temyize konu kararda bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından hükmün onanmasına karar verilmiştir.

18. Karar düzeltme istemi, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 12/6/2013 tarihli ve E.2012/86, K.2013/4807 sayılı ilâmiyla reddedilmiştir.

19. Karar 23/7/2013 tarihinde tebliğ edilmiş başvuru 21/8/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

20. 2981 sayılı Kanun'un "İstisnalar" kenar başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"İstanbul ve Çanakkale (Özel kanun çıkarılincaya kadar) Boğazları ile 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca belirlenmiş ve belirlenecek yerlerde, Askeri Yasak Bölgeleri ve Güvenlik Bölgelerinde, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait hareket, eğitim ve savunma amaçlı yapılarda bu Kanun hükümleri uygulanmaz."

21. 2981 sayılı Kanun'un "Eski eserler ile koruma alanları ve sit bölgelerinin yeniden değerlendirilmesi" kenar başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Şimdiye kadar karar verilmiş eski eserler ile bunların koruma alanları ve sit bölgelerine ilişkin kararlar, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere en geç 2 yıl içinde yeniden Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenir ve ilan edilir."

22. 2981 sayılı Kanun'un "Tapu verme" kenar başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"a) Bu Kanun hükümlerine göre hazine, belediye, il özel idaresine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idare ettiği arsa veya araziler üzerinde, gecekondular sahiplerince yapılmış yapılar, 12 nci madde hükümlerine göre tespit ettirildikten sonra, kayıt maliki kamu kuruluşunca bu yer hak sahibine tahsis edilir ve bu tahsisin yapıldığı tapu sicilinin beyanlar hanesinde gösterilerek ilgisine "Tapu Tahsis Belgesi" verilir.

Tapu tahsis belgesi, ıslah imar planı veya kadaströ planları yapıldıktan sonra hak sahiplerine verilecek tapuya esas teşkil eder."

23. 2981 sayılı Kanun'un "Tapu tahsis belgesi verilen gecekondular" kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Tapu tahsis belgesi verilen gecekondular hakkında aşağıdaki uygulamalar yapılır.

a) (Değişik: 22/5/1986 - 3290/6 md.) Bu Kanun gereğince arsa tahsis edilecek kimselerin; kendisinin veya eşinin veya reşit olmayan çocuğunun oturduğu belediye ve mücavir alan sınırı içinde ev yapmaya müsait arsaya veya bir eve veya apartmanın bağımsız bir bölümüne veya bir bölümü iş yeri olarak kullanılan bir yapıya sahip bulunmaması gerekir.

b) (Değişik: 22/5/1986 - 3290/6 md.) Hazine, belediye, il özel idarelerine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde olan veya bu Kanun uyarınca mülkiyetlerine geçen arsa veya araziler üzerinde, ıslah imar planları ile meydana getirilen imar parselleri içinde hak sahiplerine, yapılarının işgal ettiği arazi de dikkate alınarak ıslah imar planında getirilen ölçülere uygun şekilde arsa veya hisse tahsis edilir. Gecekondusu muhafaza edilemeyen hak sahiplerine aynı bölgede veya diğer gecekondular ıslah veya önleme bölgesinde başka bir arsa veya

hisse verilir. Tahsis edilen arsa veya hissenin bedeli 4/11/1983 tarih ve 2942 sayılı Kanun veya 6/6/1984 tarih ve 3016 sayılı Kanuna göre tespit edilir.

...

c) (Değişik:22/5/1986 - 3290/6 md.) İslah imar planları belediye veya valiliklerce mümkün olduğu kadar fiili durum dikkate alınarak ve yapılanma şartları da belirlenerek yapılır veya belediye veya valiliklerce Yeminli Özel Teknik Bürolara yaptırılır. En geç (1) ay içinde belediye meclislerince kabul edilenler belediye meclislerince, büyük şehir yönetiminde ilçe belediye meclislerince Kabul edilenler ilçe belediye meclislerince, il idare kurullarınca kabul edilenler valilikçe tasdik edilerek yürürlüğe girer. Bu planların tescili de (1) ay içinde ivedilik ve öncelikle yapılır.

İmar planı olan yerlerde mevcut imar planları gerektiği takdirde ıslah imar planları şeklinde yeniden düzenlenir.

...

24. 2863 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (a) fıkrasının (13) numaralı bendi şöyledir:

"Doğal (tabii) sit"; jeolojik devirlere ait olup, ender bulunmaları nedeniyle olağanüstü özelliklere sahip yer üstünde, yer altında veya su altında bulunan korunması gerekli alanlardır."

25. Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik'in 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (k) bendi şöyledir:

...

Sit: Tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanları,

... ifade eder."

26. 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 11. maddesinin beşinci ve altıncı fıkraları şöyledir:

"Bu Kanunun;

a) 20.6.1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesi,

b) 23.9.1983 tarihli ve 2896 sayılı, 5.6.1986 tarihli ve 3302 sayılı kanunlarla değişik 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi,

Uygulamaları ile orman sınırları dışına çıkarılan, ancak fiilen orman olduğu Orman Genel Müdürlüğüne tespit edilen yerler, talep üzerine Maliye Bakanlığınca Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilir. Tahsisi yapılan bu yerler Hazine adına tapuya orman vasfıyla tescil edilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

27. Mahkemenin 10/6/2015 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 21/8/2013 tarihli ve 2013/6670 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

28. Başvurucu, Beykoz ilçesinde bulunan taşınmazı, üzerindeki ev ile birlikte 1972 yılından beri kullandığını, 1985 yılında tapu tahsis belgesi verildiğini, yapı kullanma izin belgesi aldığını ve vergilerini ödediğini, 2007 yılında taşınmazın tahliye edilmesi amacıyla yazı gönderildiğini, İstanbul Valiliği Defterdarlık Anadolu Yakası Milli Emlak Dairesi Başkanlığına yaptığı başvurunun reddedildiğini, anılan yazının iptali amacıyla İstanbul 6. İdare Mahkemesinde açtığı davanın reddine karar verildiğini, tapu tahsis belgesi olan ve vergisini ödediği taşınmazın elinden alındığını, anılan belgenin tapu belgesi yerine geçtiği inancı ile hareket ettiğini, bu şekilde hukuk devleti ilkesinin ihlal edildiğini, taşınmazın elinden alınmasının manevi olarak da zarar verdiğini, özel hayatın gizliliğinin ve konut dokunulmazlığının ihlal edildiğini, taşınmazın Orman Bakanlığına tahsisli olduğu belirtilmesine rağmen tahliyenin bu kurum tarafından yapılmadığını, yetki açısından da işlemin hukuka aykırı olduğunu, ayrıca taşınmazın orman niteliğinin de bulunmadığını, Devletin bir kurumunun verdiği belgenin sonradan başka bir kurum tarafından ortadan kaldırıldığını, taşınmazın sit alanı ilan edildiği ve tapu tahsis belgesinin iptal edildiği bildirilmediği gibi, bu kararlara karşı başvuru yollarının da belirtilmediğini, bu şekilde yargı yoluna başvuru hakkının elinden alındığını ve hak arama hürriyetinin ihlal edildiğini, halen tapu tahsis belgesi iptal edilen ve tahliye kararı verilen taşınmazda oturduğunu, tahliye ve yıkımın henüz gerçekleştirilmediğini, fakat her an tahliye edilme ihtimali bulunduğunu, taşınmazdan tahliye edilerek binanın yıkılmasının zarara neden olacağını, oturduğu konuttan mahrum edileceğini, uğrayacağı zararı telafi edici öneriler sunulmadığını belirterek, özel hayatın gizliliği ile konut dokunulmazlığı ve hukuk devleti ilkesinin, hak arama hürriyetinin, adil yargılanma hakkı ile mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü ve maddi tazminat talep etmiştir.

B. Değerlendirme

29. Başvurucu, İstanbul 6. İdare Mahkemesinde açtığı davanın reddine karar verilmesinin ve taşınmazının elinden alınarak tapu tahsis belgesinin iptal edilmesinin özel hayatın gizliliği ile konut dokunulmazlığı ve hukuk devleti ilkesini, hak arama hürriyetini ve adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür. Anayasa Mahkemesi, başvuru ileri sürülen ihlal iddialarına ilişkin nitelendirmeleri ile bağlı olmayıp hukuki nitelendirmeyi bizzat yapar. Anılan ihlal iddiaları, başvuru ileri sürülen tahliyesine karar verilen binaya ilişkin mülkiyet hakkının ihlali iddiası ile binanın bulunduğu taşınmaza (arazi) ilişkin tapu tahsis belgesinin iptali nedeniyle mülkiyet hakkının ihlali iddiası kapsamında incelenerek değerlendirme yapılmıştır.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

a. Binanın Bulunduğu Taşınmaza (Arazi) İlişkin Tapu Tahsis Belgesinin İptali Nedeniyle Mülkiyet Hakkının İhlali İddiası

30. Başvurucu, Beykoz ilçesinde bulunan taşınmazı, üzerindeki ev ile birlikte 1972 yılından beri kullandığını, 1985 yılında tapu tahsis belgesi verildiğini, yapı kullanma izin belgesi aldığını ve vergilerini ödediğini, 2007 yılında taşınmazın tahliye edilmesi amacıyla yazı gönderildiğini, İstanbul Valiliği Defterdarlık Anadolu Yakası Milli Emlak Dairesi Başkanlığına yaptığı başvurunun reddedildiğini, anılan yazının iptali amacıyla İstanbul 6. İdare Mahkemesinde açtığı davanın reddine karar verildiğini, tapu tahsis belgesi olan ve vergisini ödediği taşınmazın elinden alındığını, anılan belgenin tapu belgesi yerine geçtiği inancı ile hareket ettiğini, tapu tahsis belgesi iptal edilen ve tahliye kararı verilen

taşımadığı, oturtduğunu, tahliye ve yıkımın henüz gerçekleştirilmediğini, fakat her an tahliye edilme ihtimali bulunduğunu belirterek, mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

31. Adalet Bakanlığı görüş yazısında, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) sadece mevcut mülkü ve varlıkları koruduğunu, bir kişinin sahip olmadığı bir varlığın mülkiyetini kazanma hakkının, bu konudaki menfaati ne kadar güçlü olursa olsun bu korumadan yararlanamayacağını, başvurucuya verilen tapu tahsis belgesinin tapu senedi olmadığını, dolayısıyla mülkiyet hakkı sağlamadığını, bu belgenin İslah İmar Planı gerçekleştirildikten sonra hak sahiplerine verilecek tapu senedi için esas teşkil ettiğini, tapu tahsis belgesine dayanılarak başvurunun haklı bir beklenti içine giremeyeceğini, bu nedenlerle başvurunun açıkça dayanakta yoksun olup olmadığını incelenmesi sırasında bu hususların da göz önünde bulundurulması gerektiğini bildirmiştir.

32. Başvurucu, Bakanlık görüşüne katılmadığını, tapu tahsis belgesi ile tapu alınması konusunda meşru beklentinin oluştuğunu, vergilerin de ödendiğini, tapu alınamamasının, İdarenin gerekli düzenlemeleri yapmamasından kaynaklandığını, mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilecek hakkının doğduğunu belirtmiştir.

33. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir."

34. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Bireysel başvuru hakkı" kenar başlıklı 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir."

35. Belirtilen hükümler uyarınca, bir anayasal hak ihlali iddiasının Anayasa Mahkemesinin konu bakımından yetkisi dâhilinde olabilmesi için, başvuru tarafından dayandırılan hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerden olması ve Sözleşme ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamında yer alması, ayrıca başvurunun ihlal iddiasına temel alınan hakkın kapsamına giren korunmaya değer bir menfaatinin bulunması gerekir (Ahmet Sağlam, B. No: 2013/3351, 18/9/2013, § 31).

36. Anayasa'nın 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir."

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir."

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

37. Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün "Mülkiyetin korunması" kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasa da öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir."

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka hâlel getirmez."

38. Anayasa'nın 35. maddesinde yer verilen mülkiyet kavramı, kapsam itibarıyla 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda yer alan mülkiyet kavramı ile sınırlı olmamakla birlikte, taşınmaz mülkiyetinin Anayasa'nın 35. maddesindeki güvence kapsamına girdiğinde kuşku yoktur. Anayasa'nın 35. maddesi kapsamındaki hakkının ihlal edildiğini ileri süren başvuru, böyle bir hakkın varlığını kanıtlamak zorundadır. Bu nedenle, öncelikle başvurunun, Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca korunmayı gerektiren mülkiyete ilişkin bir menfaate sahip olup olmadığı noktasındaki hukuki durumunun değerlendirilmesi gerekir (*İhsan Vurucuğlu*, B. No: 2013/539, 16/5/2013, §§ 30-31).

39. Bireysel başvuru yoluyla mülkiyet hakkının ihlali iddiasının ileri sürülebilmesi için mülkiyetin konusu "*sahip olunan bir mülk*"e ihlal sonucunu doğuracak bir müdahalenin bulunması gerekmektedir (*Selçuk Emiroğlu*, B. No: 2013/5660, 20/3/2014, § 26).

40. Sahip olunan mülk kavramı, Sözleşme ve Anayasa'daki düzenlemeler açısından özerk bir kavram olarak ele alınıp incelenmektedir. Dolayısıyla bu konudaki değerlendirmeler gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ve gerekse Anayasa Mahkemesi tarafından mevzuattan bağımsız olarak değerlendirilmektedir (bkz. *Depalle/Fransa*, B. No: 34044/02, 29/3/2010, § 62; *Anheuser-Busch Inc./Portekiz*, B. No: 73049/01, 11/1/2007, § 63; *Öneryıldız/Türkiye*, B. No: 48939/99, 30/11/2004, § 124; *Beyeler/İtalya*, B. No: 33202/96, 5/1/2000, § 100; *Selçuk Emiroğlu*, § 27).

41. Anayasa'nın 35. maddesi ile düzenlenen mülkiyet hakkı, kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla, sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, ürünlerinden yararlanma ve tasarruf olanağı veren bir haktır (*Nazmiye Akman*, B. No: 2013/1012, 16/4/2013, § 17). Başvurucular, bu haktan yararlanmak adına ancak kendi mülkleriyle ilgili ihlal iddiasında bulunabilirler. Anayasa'nın 35. maddesi kapsamında sadece sahip olunan bir mülke ve varlıklara koruma sağlanmaktadır. Bir kişinin hâlihazırda sahip olmadığı bir varlığın mülkiyetini kazanma hakkı, kişinin bu konudaki menfaati ne kadar güçlü olursa olsun, mevcut mülke sağlanan bu korumadan yararlanamayacaktır. Bu nedenle, daha önce ortadan kalkmış olan mülkiyet hakkının tekrar elde edilebileceği ümidi "*mülkiyet*" olarak görülemez (*Murat İslamoğlu*, B. No: 2013/614, 25/6/2014, § 32).

42. Alacak hakları da mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilebilir. Ancak alacak haklarının mülkiyet hakkı kapsamında korunabilmesi için, ya bir mahkeme hükmü, hakem kararı, idari karar gibi bir işlemle "*yeterli derecede icra edilebilir kılınmış olması*" (bkz. *Burdov/Rusya*, B. No: 59498/00, 7/5/2002, § 28) ya da en azından bunlarla bağlantılı olarak "*meşru bir beklenti*"nin bulunması gerekmektedir. Meşru beklenti objektif temelden uzak bir beklenti olmayıp, bir kanun hükmü, yerleşik bir yargısal içtihat veya aynı menfaatle ilgili hukuki bir işleme dayalı beklentidir (bkz. *Kopecký/Slovakya*, B. No: 44/912/98, 28/9/2004, §§ 45-52; *Saghinadze ve Diğerleri/Gürcistan*, B. No: 18768/05, 27/5/2010, § 103).

43. Meşru beklenti, makul bir şekilde ortaya konmuş icra edilebilir bir iddianın doğurduğu, ulusal mevzuatta belirli bir kanun hükmüne veya başarılı olma şansının yüksek olduğunu gösteren yerleşik ve istikrarlı bir yargı içtihadına dayanan, yeterli somutluğa sahip nitelikteki bir beklentidir. Temelsiz bir hak kazanma beklentisi veya sadece ulusal hukukta

mülkiyet hakkı kapsamında savunulabilir bir iddianın varlığı meşru beklentinin kabulü için yeterli değildir (*Sultan Tokay ve Diğerleri*, B. No: 2013/1122, 26/6/2014, § 37).

44. Yukarıda belirtildiği üzere, mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri süren başvurunun, öncelikle böyle bir hakkının var olduğunu, en azından meşru bir beklenti kapsamında mülkiyet hakkının bulunduğunu kanıtlaması gerekmektedir. Bu durumda başvurunun mülkiyet hakkının ihlali iddiasının değerlendirilebilmesi için öncelikle mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilebilecek bir hakkının mevcudiyetinin tartışılması gerekmektedir.

45. “*Tapu tahsis belgesi*”, imar ve gecekondü mevzuatı çerçevesinde; hazine, belediye, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve il özel idarelerinin müstakilen sahip oldukları taşınmazlar üzerinde 2981 sayılı Kanun'a göre belirlenen çerçevede ilgili kişilere tanınan ve şahsi hak içeren bir belgedir. Tapu tahsis belgesi, 4721 sayılı Kanun'da düzenlenmemiştir. 4721 sayılı Kanun, taşınmazlar bakımından “*tapu senedi*”ni esas almaktadır. Bu belge, bir taşınmaz üzerinde, kişinin mutlak hak sahipliğini gösteren ve herkese karşı ileri sürülebilen bir hak sağlamaktadır.

46. Yargıtay 14. Hukuk Dairesinin 8/3/2013 tarihli ve E.2012/14835, K.2013/3429 sayılı ilâmına göre, “*Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 04/12/1996 tarih ve 1996/14-763-864 sayılı kararında da belirtildiği gibi, tapu tahsis belgesi bir mülkiyet belgesi olmayıp yalnızca fiili kullanmayı belirleyen ve ilgisine kişisel hak sağlayan bir zilyetlik belgesidir. Tapu tahsis belgesinin varlığı tahsis edilen yerin adına tahsis yapılan kişi veya mirasçıları adına tescili için yeterli değildir.*

Tahsis kapsamındaki yerin hak sahibi adına tescil edilebilmesi için;

-Hukuki yönden geçerliliğini koruyan bir tapu tahsis belgesinin bulunması,

-Tahsise konu yerde 3194 sayılı Yasa'nın 18. maddesi uyarınca imar planı veya 3290 sayılı Yasa ile değişik 2981 sayılı Yasa uyarınca ıslah-imar planlarının yapılmış olması,

-İlgilisine, tapu tahsis belgesi gereğince bir başka yerden tahsis yapılmamış olması,

-Tahsise konu yerin kamu hizmetine ayrılmamış ve imar planına göre konut alanında kalmış olması,

-Tahsise konu yer ile tescili istenilen taşınmazın aynı yer olup olmadığı ve taşınmazın niteliklerinin belirlenmesi amacıyla mahallinde uzman bilirkişiler aracılığı ile keşif yapılması,

-Tahsise konu arsa bedelinin ödenmiş olması, ödenmemiş ise taşınmazın dava tarihindeki rayiç değerinin uzman bilirkişiler aracılığı ile saptanarak hükümden önce mahkeme vazinesine veya belirlenecek tevdi mahalline depo edilmiş olması,

-İmar parsellerinin oluşturulması sırasında, şuyulandırmaya tabi tutulan parselden 3290 sayılı Yasa ile değişik 2981 sayılı Yasa'nın 18/b-c maddesi uyarınca düzenleme ortaklık payı kesilip kesilmediğinin, kesilmiş ise uygulanan oranın saptanması gerekir.”

47. Danıştay Altıncı Dairesinin 11/6/2004 tarihli ve E.2003/685, K.2004/3717 sayılı ilâmına göre ise, “*2981 sayılı Yasa'nın gerekçesinde, Yasanın amacı; ekonomik ve sosyal nedenlerle birer çekim merkezi haline gelen kentlere akın eden vatandaşların mutlak*

olan barınak ihtiyaçlarının giderilmesi, imar mevzuatı ve planlara uygun hale getirilebilecek yapıların belli şartlarda hukukileştirilmesi olarak belirtilmiştir. Yasa, en temel ihtiyaçlardan biri olan barınma ihtiyacını dahi karşılayamayacak durumdaki dar gelirli vatandaşların mağduriyetini gidererek bu durumda olanlara aileleriyle birlikte barınma olanağı sağlamak için hazine, belediye, il özel idaresi ve vakıf arazisi üzerine yapılan, barınma amacıyla ya da kısmen barınma kısmen işyeri olarak kullanılan kaçak yapıları meşrulaştırmıştır. Bu meşrulaştırma sırasında yasaya özgü olan ve tapuya esas teşkil ederek hak sahipliğini belirleyecek olan tapu tahsis belgesi verilmekte ve bu tahsisin yapıldığı tapu sicilinin beyanlar hanesinde gösterilmektedir.

Bu belge, Medeni Kanunda tanımlanan tasarruf belgelerinden farklıdır. Mülkiyeti değil, hak sahipliğini belirlediğinden ve tapuya dönüşüncüye kadar işlevi, içinde oturan dar gelirli ailenin barınma ihtiyacını karşılamak olduğundan bu şekilde tasarruf edilen bir gecekondunun yıkılması ya da yıkılarak yeniden yapılması tahsisin iptali sonucunu doğurur ve tapu verilemez. Dolayısıyla tapu tahsis belgesi ile hak sahibi kabul edilenlerin tasarruf hakları yasanın belirlediği amaçlar çerçevesinde kısıtlanmıştır.

Bu belirlemeler karşısında, henüz tapuya dönüşmemiş tapu tahsis belgesi ile tasarruf edilen ve barınma amaçlı kullanılması gereken gecekondunun, Yasanın öngördüğü amaçlara aykırı olarak yıkıldığının belirlenmesi üzerine tapu verilmesi isteminin reddedilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığından, İdare Mahkemesince; işlemin iptali yolunda verilen kararda isabet görülmemiştir.”

48. AİHM'e göre, tapu tahsis belgesi verilen taşınmazlar kamu malı niteliğindedir. Dolayısıyla bu taşınmazların kazandırıcı zamanaşımı yoluyla mülkiyet hakkının kazanılması mümkün değildir. Başvurucuların, tahliye edilinceye kadar uzun süre taşınmazı kullanmaları mülkiyet hakkının kazanılmasına gerekçe olamaz. Tapu tahsis belgesi ile mülk sahibi olmanın şartları olduğundan, bu belge şartlı bir hak sağlamaktadır. Bu şartların oluşup oluşmadığı ise derece mahkemeleri tarafından değerlendirilebilecek bir husustur (bkz. *Anat ve Diğerleri/Türkiye*, B. No: 37899/04, 26/4/2011, § 53).

49. Tapu tahsis belgesi, tapu senedi olmayıp, sadece kişinin söz konusu taşınmazı elinde bulundurduğunu belgelemektedir. Bu belgenin verilmesi, belge sahibine mülkiyet hakkı tanındığı anlamına gelmemekte ve yetkili makamlara tapu senedi verme zorunluluğu getirmektedir. Gerçekten de 2981 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, bu belgenin İslah İmar Planı gerçekleştirildikten sonra hak sahiplerine verilecek tapu senedi için esas teşkil ettiği belirtilmektedir. Tapu tahsis belgesine dayalı olarak tapu kaydı alınmasının bazı şartları bulunmaktadır. Bu şartların yerine getirilmemesi sebebiyle tapu kaydı verilmemesi halinde, sadece bu belgeye dayalı olarak kullanılan taşınmazın başvurunun elinden alınması ile alacaklı konuma geldiğinden söz edilemez. Başvurucu, bu taşınmazla ilgili olarak 1 No.lu Ek Protokolün 1. maddesi anlamında “mülk”ün varlığını iddia edemez (bkz. *Anat ve Diğerleri/Türkiye*, §§ 55, 56).

50. İslah İmar Planı, düzensiz ve sağlıklı biçimde oluşmuş yapı topluluklarının veya yerleşme alanlarının, sınırları belli edilmek suretiyle mevcut durumu da dikkate alınarak dengeli, düzenli ve sağlıklı hale getirilmesi amacıyla, halihazır haritalar üzerine yapılan ve yapılanma şartlarını da belirleyen imar planıdır.

51. Tüm bu açıklamalar ışığında, başvurunun, tapu tahsis belgesine dayalı olarak kullandığı taşınmaz üzerinde mülkiyet hakkının bulunup bulunmadığının tespiti gerekir.

52. Somut olayda başvurucuya, 10/7/1985 tarihinde, Milli Emlak Müdürü tarafından 2981 sayılı Kanun'a göre “tapu tahsis belgesi” düzenlenerek verilmiş ve

18/7/1985 tarihinde taşınmazın tapu kaydının beyanlar hanesine işlenmiştir. Tapu tahsis belgesine göre, başvurunun kullandığı binanın, Beykoz ilçesi, Gümüşsuyu mahallesi 308 ada 8 parsel numaralı 1259 m² miktarındaki taşınmaz üzerinde bulunduğu, taşınmaz üzerindeki binanın 3 katlı olduğu, taşınmazın malikinin Maliye Hazinesi olduğu anlaşılmıştır. Taşınmaz üzerinde yapılan incelemede, konut olarak kullanılan binanın 2/6/1981 tarihinden önce yapıldığı ve başvurunun, taşınmaz üzerindeki binanın vergilerini ödemediği belirlenmiştir.

53. İstanbul Valiliği Defterdarlık Anadolu Yakası Milli Emlak Dairesi Başkanlığının yazısı ile Beykoz ilçesinin tamamı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 15/11/1995 tarihli ve 7755 sayılı kararı ile 2863 sayılı Kanun kapsamına alınıp sit alanı olarak ilan edildiğinden, 2981 sayılı Kanun kapsamında verilmiş olan tapu tahsis belgelerinin hiçbir geçerliliğinin bulunmadığı ve taşınmaz Orman Bakanlığına tahsisli olduğundan tahliyesinin gerektiği başvuruca bildirilmiştir.

54. Başvurunun 26/12/2007 tarihinde yaptığı itiraz, İstanbul Valiliği Defterdarlık Anadolu Yakası Milli Emlak Dairesi Başkanlığının 31/12/2007 tarihli yazısı ile reddedilmiştir. Başvurucu 28/4/2008 tarihinde İstanbul 6. İdare Mahkemesinde açtığı davada, tapu tahsis belgesinin iptali işlemi ile tahliye işleminin iptali istemlerinde bulunmuştur. Mahkemece, başvurunun, 2981 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanma olanağı bulunmayan taşınmazdan tahliyesine ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir (bkz. § 16). Temyiz üzerine, Danıştay Altıncı Dairesince hüküm onanmış ve karar düzeltme isteminin Danıştay Ondördüncü Dairesi tarafından reddedilmesi sonucu hüküm kesinleşmiştir.

55. Başvuru konusu olayda, tapu tahsis belgesi ile başvuruca tahsis edilen taşınmazın Maliye Hazinesi adına tapuya tescilli olduğu anlaşılmıştır. Nitekim tapu tahsis belgesinin taşınmaz maliki hanesinde bu husus açıkça yazılıdır. Tapu tahsis belgesinin düzenlendiği, tapu kaydının beyanlar hanesine şerh düşülmüştür. Dolayısıyla ortada başvuruca adına düzenlenen bir tapu kaydı olmadığı açıktır.

56. 2981 sayılı Kanun'un 10. maddesine göre, "*hazine, belediye, il özel idaresine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idare ettiği arsa veya araziler üzerinde, gecekondusu sahiplerince yapılmış yapılar, kayıt maliki kamu kuruluşunca bu yer hak sahibine tahsis edilir ve bu tahsisin yapıldığı tapu sicilinin beyanlar hanesinde gösterilerek ilgisine "Tapu Tahsis Belgesi" verilir. Tapu tahsis belgesi, ıslah imar planı veya kadaströ planları yapıldıktan sonra hak sahiplerine verilecek tapuya esas teşkil eder.*"

57. Aynı Kanun'un 13. maddesine göre, "*hazine, belediye, il özel idarelerine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde olan veya bu Kanun uyarınca mülkiyetlerine geçen arsa veya araziler üzerinde, ıslah imar planları ile meydana getirilen imar parselleri içinde hak sahiplerine, yapılarının işgal ettiği arazi de dikkate alınarak ıslah imar planında getirilen ölçülere uygun şekilde arsa veya hisse tahsis edilir. Gecekondu muhafaza edilemeyen hak sahiplerine aynı bölgede veya diğer gecekondu ıslah veya önleme bölgesinde başka bir arsa veya hisse verilir. Tahsis edilen arsa veya hissenin bedeli 4/11/1983 tarih ve 2942 sayılı Kanun veya 6/6/1984 tarih ve 3016 sayılı Kanuna göre tespit edilir.*"

58. Tapu tahsis belgesi ile başvurunun kullandığı taşınmaz, İstanbul III No.lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 15/11/1995 tarihli ve 7755 sayılı kararı ile I No.lu doğal sit alanı ilan edilmiştir. I No.lu doğal sit alanları, bilimsel muhafaza açısından evrensel değeri olan, ilginç özellik ve güzelliklere sahip olması ve ender bulunması nedeniyle kamu yararı açısından mutlaka korunması gerekli olan, korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak alanlardır.

59. İstanbul III No.lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 15/11/1995 tarihli kararı ile 2863 sayılı Kanun'a uygun olarak başvurucuya ait taşınmaz 1 No.lu doğal sit alanı ilan edilmiştir. 2981 sayılı Kanun'un "*İstisnalar*" kenar başlıklı 3. maddesinde, "*İstanbul ve Çanakkale (Özel kanun çıkarılıncaya kadar) Boğazları ile 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca belirlenmiş ve belirlenecek yerlerde... 2981 sayılı kanun hükümlerinin uygulanamayacağı*" açıkça düzenlenmiştir.

60. Tapu tahsis belgesi ile başvurucunun kullanımına bırakılan taşınmazın Maliye Hazinesi adına tapuya tescilli olduğu ve başvuru adına tapu kaydının bulunmadığı, taşınmazın İslah İmar Planı yapılmadığı gibi doğal sit alanı olarak ilan edildiği, sit alanı olan yerlerde 2981 sayılı Kanun'un uygulanamayacağı, taşınmazın Maliye Hazinesi adına tapuya tescilli olması nedeniyle zamanışımına dayalı olarak da mülkiyetin kazanılamayacağı hususları dikkate alındığında, başvurunun, meşru beklenti kapsamında dahi bir hak veya alacağının olmadığı anlaşılmaktadır. Başvurucuyu, taşınmazın mülkiyetini elde etme konusunda meşru bir beklentiye sevkedecek bir kanun hükmü veya yerleşik yargısal bir içtihat da bulunmadığından, başvurunun, Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkına ilişkin korumadan yararlandırılması mümkün değildir.

61. Öte yandan, 6831 sayılı Kanun'un 11. maddesine göre orman olarak belirlenen taşınmazlar, orman vasfı altında Hazine adına tapuya tescil edilir. Tapu tahsis belgesi ile başvurunun kullanımında olan taşınmaz, Maliye Hazinesi adına tapuya tescillidir. Dolayısıyla yukarıda belirtilen hüküm gereği, taşınmazın Orman Bakanlığına tahsis edilerek orman vasfı altında Maliye Hazinesi adına tapuya tescilli mümkün olup, bu tahsis ve tescilde bariz takdir hatası veya açık keyfilik oluşturan herhangi bir durum da tespit edilmemiştir.

62. Açıklanan nedenlerle başvurunun, tapu tahsis belgesi verilen taşınmaza (arazi) ilişkin olarak, Anayasa'nın 35. maddesi kapsamına giren korunmaya değer bir menfaatinin bulunmadığı anlaşıldığından, başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin "*konu bakımından yetkisizlik*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Binanın Değeri Ödenmeksizin Tahliye Kararı Verilmesi Nedeniyle Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiği İddiası

63. Başvurucu, Beykoz ilçesinde bulunan taşınmazı, üzerindeki ev ile birlikte 1972 yılından beri kullandığını, 1985 yılında tapu tahsis belgesi verildiğini, 2007 yılında taşınmazın tahliye edilmesi amacıyla yazı gönderildiğini, İstanbul Valiliği Defterdarlık Anadolu Yakası Millî Emlak Dairesi Başkanlığına yaptığı başvurunun reddedildiğini, anılan yazının iptali amacıyla İstanbul 6. İdare Mahkemesinde açtığı davanın reddine karar verildiğini, tapu tahsis belgesi olan ve vergisini ödediği taşınmazın elinden alındığını, bu şekilde hukuk devleti ilkesinin ihlal edildiğini, taşınmazın elinden alınmasının manevi olarak da zarar verdiğini, özel hayatın gizliliğinin ve konut dokunulmazlığının ihlal edildiğini, taşınmazdan tahliye edilerek yıkılmasının zarara neden olacağını, oturduğu konuttan mahrum edileceğini, uğradığı zararı telafi edici öneriler sunulmadığını belirterek, mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

64. Başvurucunun, taşınmaz (arazi) üzerindeki binanın tahliyesinin istenilmesinin ve uğranılabilecek zararı telafi edici öneriler sunulmamasının mülkiyet hakkını ihlal ettiğine ilişkin şikâyetleri açıkça dayanaktan yoksun değildir. Ayrıca başka bir kabul edilemezlik nedeni de bulunmadığı için başvurunun bu şikâyete ilişkin kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

65. Başvurucu, Beykoz ilçesinde bulunan taşınmazı, üzerindeki ev ile birlikte 1972 yılından beri kullandığını, 1985 yılında tapu tahsis belgesi verildiğini, 2007 yılında taşınmazın tahliye edilmesi amacıyla yazı gönderildiğini, İstanbul Valiliği Defterdarlık Anadolu Yakası Millî Emlak Dairesi Başkanlığına yaptığı başvurunun reddedildiğini, anılan yazının iptali amacıyla İstanbul 6. İdare Mahkemesinde açtığı davanın reddine karar verildiğini, tapu tahsis belgesi olan ve vergisini ödediği taşınmazın elinden alındığını, bu şekilde hukuk devleti ilkesinin ihlal edildiğini, taşınmazın elinden alınmasının manevi olarak da zarar verdiğini, özel hayatın gizliliğinin ve konut dokunulmazlığının ihlal edildiğini, taşınmazdan tahliye edilerek yıkılmasının zarara neden olacağını, oturduğu konuttan mahrum edileceğini, uğradıkları zararı telafi edici öneriler sunulmadığını belirterek, mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

66. Adalet Bakanlığı görüş yazısında, başvurunun anılan ihlal iddialarının delillerin değerlendirilmesi ile hukuk kurallarının yorumlanmasına ilişkin olduğunu, benzer konularda daha önce görüş sunduklarını ve Anayasa Mahkemesince kararlar verildiğini belirterek, başvurunun bu kısmına yönelik olarak görüş sunulmayacağını bildirmiştir.

67. Başvurucu, Adalet Bakanlığı görüşüne katılmadığını, Anayasa Mahkemesine daha önce sunulan görüşlerden bilgi sahibi olmadığını, bu görüşlerin gönderilmesi gerektiğini, Anayasa Mahkemesince, Bakanlığın daha önceden sunduğu görüşlerin bildirilmemesinin silahların eşitliğine ve savunma hakkının kısıtlanmasına neden olacağını belirtmiştir.

68. Anayasa'nın "Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması" kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

69. Anayasa'nın "Mülkiyet Hakkı" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir:

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

70. Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün "Mülkiyetin korunması" kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulamada konusunda sahip oldukları hakka hâlel getirmez."

71. Anayasa'nın 35. maddesi ve Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi paralel düzenlemelerle mülkiyet hakkına yer vermiştir.

72. Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi üç temel kuraldan oluşmaktadır. Birinci kural, genel olarak mülkiyetten barışçıl yararlanma veya mülkiyete saygı ilkesidir. Bu husus, birinci fıkranın ilk cümlesinde düzenlenmiştir. İkinci kural mülkiyetten yoksun bırakmayı düzenler ve bunu belirli koşullara bağlı kılar. Bu da aynı fıkranın ikinci cümlesinde düzenlenmiştir. Üçüncü kural ise devletlerin kamu yararına uygun olarak ve bu amacın gerektirdiği ölçüde yasaların uygulanması yoluyla mülkiyetin kullanımını kontrol etme yetkisini tanır, bu ise ikinci fıkrada yer almaktadır (bkz. *Sporrong ve Lönnroth/İsveç*, B. No: 7151/75, 7152/75, 23/9/1982, § 61).

73. Anayasa'nın 35. maddesi de Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesindeki düzenlemeye paralel şekilde, birinci fıkrasında mülkiyet hakkını tanımış, ikinci ve üçüncü fıkralarında ise mülkiyet hakkının sınırlandırılması ve bu sınırlandırmanın ölçütü belirtilmiştir.

74. Mutlak bir hak niteliğinde olmayan mülkiyet hakkı, Anayasa'da yer alan temel hak ve özgürlüklerin sınırlama rejimine tabidir. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında Anayasa'nın 13. maddesindeki ölçütler göz önüne alınmak zorundadır. Bu sebeple mülkiyet hakkına getirilen sınırlandırmaların denetiminin, Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan ölçütler çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

75. Mülkiyet hakkına getirilen sınırlandırmanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen öze dokunmama, Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilmiş olma, kanunlar tarafından öngörülmeye, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

76. Somut olayda çözümlenmesi gereken ilk mesele, mülkiyet hakkına yönelik bir müdahale olup olmadığını belirlemektir. Sonraki aşamalarda, varlığı kabul edilen müdahalenin meşru amaçlara dayanıp dayanmadığının, söz konusu hakkın özünü zedeleyecek ölçüde kısıtlanıp kısıtlanmadığının, kısıtlamanın gerekli ve ölçülü olup olmadığının tespit edilmesi gerekir.

a. Müdahalenin Varlığı

77. Başvurucu, tapu tahsis belgesi ile kullandığı taşınmaz (arazi) üzerindeki binadan tahliye edilmesine ilişkin işlemin iptali amacıyla İstanbul 6. İdare Mahkemesinde açtığı davanın reddedildiğini, taşınmazdan tahliye edilerek yıkılmasının zarara neden olacağını, oturduğu konuttan mahrum edileceğini, uğradığı zararı telafi edici öneriler sunulmadığını belirterek, Anayasa'nın 35. maddesinde tanımlanan mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

78. Bireysel başvuru yoluyla mülkiyet hakkının ihlali iddiasının ileri sürülebilmesi için mülkiyetin konusu "*sahip olunan bir mülk*"e ihlal sonucunu doğuracak bir müdahalenin bulunması gerekmektedir (*Selçuk Emiroğlu*, § 26).

79. Bu doğrultuda, öncelikle mülkiyet hakkının kapsamına dâhil olabilecek malvarlığı değerlerinin belirlenmesi gerekir. Anayasa'nın 35. maddesi ile 1 No.lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin koruma alanı içinde yer alan menfaatlerin kapsamına, mevcut bir mülk girebileceği gibi kesin bir şekilde tanımlanmış alacak hakları da girebilir (AYM, E.2000/42, K.2001/361, K.T. 10/12/2001; AYM, E.2006/142, K.2008/148, K.T. 24/9/2008).

80. Anayasa'nın 35. maddesinde yer verilen mülkiyet kavramı, kapsam itibarıyla 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda yer alan mülkiyet kavramı ile sınırlı olmamakla birlikte, taşınmaz mülkiyetinin Anayasa'nın 35. maddesindeki güvence kapsamına girdiğinde kuşku yoktur.

81. Anayasa'nın 35. maddesi ile düzenlenen mülkiyet hakkı, kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla, sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, ürünlerinden yararlanma ve tasarruf olanağı veren bir haktır (*Nazmiye Akman*, B. No: 2013/1012, 16/4/2013, § 17). Başvurucular, bu haktan yararlanmak adına ancak kendi mülkleriyle ilgili ihlal iddiasında bulunabilirler. Anayasa'nın 35. maddesi kapsamında sadece sahip olunan bir mülke ve varlıklara koruma sağlanmaktadır.

82. AİHM'e göre, gecekondur şeklinde yapılan kaçak yapılara idarenin fiili olarak uzun süre sessiz kalması, bina veya yapı üzerinde mülkiyet hakkının doğmasına neden olmaktadır. AİHM, şehir ve ilçe planlaması politikalarının ve bunlar sonucunda oluşturulan önlemlerin seçimi ile uygulanmasında birçok yerel etkeni kapsayan bir takdir hakkı bulunduğunu kabul etmektedir. Ancak bu takdir hakkının yetkilileri zamanında, uygun ve hepsinden de önemlisi tutarlı bir şekilde harekete geçme görevlerinden muaf tutması beklenemez. Kaçak yapıları engellemeye yönelik yasaların uygulanmasında Türk toplumunda yaratılan belirsizliğin, başvuranın meskenine ilişkin durumun bir gece içerisinde değişebileceğini sanmasına neden olması elbette mümkün değildir. AİHM, başvuranın meskenine yönelik mülkiyet çıkarının, 1. No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ilk cümlesinin anlamı çerçevesinde önemli bir çıkar ve dolayısıyla bir "mülk" oluşturmaya yetecek doğaya sahip olduğu ve yeterli derecede tanındığı kanısındadır (bkz. *Öneryıldız/Türkiye*, §§ 127-129).

83. Başvuru konusu olayda, tapu tahsis belgesi ile başvurucuya tahsis edilen binanın, 1972 yılından beri başvurucu tarafından kullanıldığı, 1981 yılından beri bina vergilerinin başvuruca tahsil edildiği, dolayısıyla Maliye Hazinesinin, binanın başvuruca tarafından kullanıldığını bilmesine rağmen herhangi bir itirazda bulunmadığı, binanın inşa edilmesine engel olmadığı, yıllarca başvuruca binayı kullanmasına müsamaha gösterdiği anlaşılmıştır.

84. AİHM, on yıllarca, tapu kaydı olmayan binanın kullanılmasına yetkili merciler tarafından müsamaha gösterildiğini, bu şekilde bir kullanım ve müsamaha süresi geçtikten sonra, başvuruca evlerinden yararlanmaları için malvarlığının büyük önem kazandığını, maddi bir çıkar ve dolayısıyla Sözleşme'ye ek 1. No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında "mülk" oluşturduğunu kabul etmektedir (bkz. *Anat ve Diğerleri/Türkiye*, § 59).

85. Somut olayda, başvuruca dava dilekçesi, davalı İdarenin cevap dilekçesi ve dosya içinde bulunan yazılar ile Mahkeme ve Danıştay kararlarında açıkça belirtildiği üzere, tapu tahsis belgesi ile başvuruca tahsis edilen arazi üzerinde başvuruca tarafından bina yapıldığı ve uzun süredir kullanıldığı, Maliye Hazinesi tarafından bina yapılmasına veya kullanılmasına engel olunmadığı gibi, binaya ilişkin emlak vergilerinin de tahsil edildiği anlaşılmıştır. Arazi üzerindeki binanın başvuruca tarafından yapılarak kullanıldığı ve Maliye Hazinesinin herhangi bir itirazının olmadığı dikkate alındığında bina üzerinde başvuruca mülkiyet hakkının bulunduğu kabul edilmiştir.

86. Bir taşınmazın hiçbir karşılık ödenmeden idareye geçmesi, mülkiyet hakkının sınırlandırılmasını aşan, hakkın özünü zedeleyen bir durumdur (AYM, E.2002/112, K.2003/33, 10/4/2003).

87. AİHM, kamulaştırma yapılmaksızın taşınmaza el atılması yoluyla yapılan müdahalenin, başvuruca mülkiyet hakkını gösterilmesini isteme haklarını ihlal ettiği kanaatindedir (bkz. *Sarıca ve Dilaver/Türkiye*, B. No: 11765/05, 27/5/2010, § 51).

88. Somut olayda, başvurunun, tapu tahsis belgesine dayalı olarak kullandığı ve vergilerini ödediği bina üzerinde, 4721 sayılı Kanun uyarınca mülkiyet haklarının bulunduğu şüphesizdir. Hukuk sisteminde öngörülen usuller dışında, başvurunun, üzerinde mülkiyet hakkı bulunduğu anlaşılan binanın bedeli ödenmeksizin yıkılmasının ve binadan tahliyesinin istenmesi, mülkiyet hakkına müdahale teşkil eder.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadağı

89. Mülkiyet hakkına yapılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşulları yerine getirmediği müddetçe Anayasa'nın 13. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Bu itibarla, sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen öze dokunmama, Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilmiş olma, kanunlar tarafından öngörülmeye ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

i. Kanunilik

90. Başvurucu, tapu tahsis belgesi ile kullandığı taşınmazdan tahliye edilerek binanın yıkılmasının zarara neden olacağını, oturduğu konuttan mahrum edileceğini, uğradığı zararı telafi edici öneriler sunulmadığını belirterek, Anayasa'nın 35. maddesinde tanımlanan mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

91. Demokratik toplumun temel ilkelerinden biri olan hukukun üstünlüğü, Sözleşme'nin tamamının ayrılmaz bir parçası olduğundan, 1 No.lu Ek Protokol'ün 1. maddesi her şeyden önce ve özellikle mülkiyete saygı gösterilmesinden yararlanma hakkına idari makamlar tarafından yapılan müdahalenin yasal olmasını gerektirmektedir (bkz. *Sarıca ve Dilaver/Türkiye*, § 42).

92. Somut olayda başvurunun, tapu tahsis belgesi ile kullandığı taşınmazın (arazi) ve üzerindeki binanın tapu kaydının olmadığı ve taşınmazın (arazi) mülkiyetinin Maliye Hazinesine ait olduğu dikkate alındığında, İdarenin mülkiyet hakkına dayanarak başvurunun tahliyesini talep etmesinin 4721 sayılı Kanun ile 2981 sayılı Kanun ve 2863 sayılı Kanun'a uygun olduğu belirlenmiş olup, tahliye kararının "*kanunlar tarafından öngörülmeye*" ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

ii. Meşru Amaç

93. Başvuru konusu olayda, tapu tahsis belgesi ile başvuru tarafından kullanılan taşınmaz, İstanbul III No.lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 15/11/1995 tarihli ve 7755 sayılı kararı ile 2863 sayılı Kanun kapsamına alınıp, 1 No.lu doğal sit alanı olarak ilan edilen Beykoz ilçesi sınırları içerisinde, 1 No.lu doğal sit alanları, bilimsel muhafaza açısından evrensel değeri olan, ilginç özellik ve güzelliklere sahip olması ve ender bulunması nedeniyle kamu yararı açısından mutlaka korunması gerekli olan, korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak alanlardır. Dolayısıyla başvurucuya ait binanın bulunduğu taşınmazın (arazi) sit alanı ilan edilerek korumaya alınmasının meşru amaç taşıdığı sonucuna varılmıştır.

iii. Ölçülülük

94. Son olarak başvurunun, tapu tahsis belgesi ile kullandığı binadan tahliyesinin talep edilmesine rağmen binanın bedelinin ödenmemesi veya zararı telafi edici öneriler sunulmaması şeklinde mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin ölçülü olup olmadığı değerlendirilmelidir.

95. Anayasa'nın 13. maddesinde ifade edilen "*ölçülülük ilkesi*", temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin başvurularda öncelikli olarak dikkate alınması

gerekten bir güvencedir. Anayasa'nın 13. maddesinde demokratik toplum düzeninin gerekleri ve ölçülülük ilkeleri iki ayrı kriter olarak düzenlenmiş olmakla birlikte bu iki kriter arasında bir ilişki vardır. Nitekim Anayasa Mahkemesi önceki kararlarında demokratik toplum düzeni için gerekli olmak ile ölçülülük arasındaki bu ilişkiye dikkat çekmiş, "*Temel hak ve özgürlüklere yönelik her hangi bir sınırlamanın, demokratik toplum düzeni için gerekli nitelikte, başka bir ifadeyle güdülen kamu yararı amacını gerçekleştirmekle birlikte, temel haklara en az müdahaleye olanak veren ölçülü bir sınırlama niteliğinde olup olmadığının incelenmesi gerekir...*" (AYM, E.2007/4, K.2007/81, K.T. 18/10/2007) diyerek, amaca, temel haklara en az müdahaleyle ulaşmayı sağlayacak aracın tercih edilmesi gerektiğine karar vermiştir.

96. Anayasa Mahkemesinin kararlarına göre ölçülülük, temel hak ve özgürlüklerin sınırlanma amaçları ile araç arasındaki ilişkiyi yansıtır. Ölçülülük denetimi, ulaşılmak istenen amaçtan yola çıkılarak bu amaca ulaşmak için seçilen aracın denetlenmesidir. Bu sebeple mülkiyet hakkına yapılan müdahalelerde, hedeflenen amaca ulaşabilmek için seçilen müdahalenin elverişli, gerekli ve orantılı olup olmadığı değerlendirilmelidir (*Adalet Mehtap Buluryer*, B. No: 2013/5447, 16/10/2014, § 106).

97. Bu bağlamda, başvuru konusu olay bakımından yapılacak değerlendirmelerin temel ekseni, başvuruçunun, uzun süredir ve tapu tahsis belgesine dayalı olarak kullandığı binadan tahliyesinin talep edilmesine rağmen, tahliye karşılığında başvuruçuya herhangi bir bedel ödenmemesi şeklinde mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin "*ölçülülük ilkesi*"ne uygun olup olmadığı olacaktır.

98. Anayasa'nın 35. maddesine uygun olarak bir kimsenin mülkiyet hakkına devlet tarafından müdahale edilmişse veya malvarlığı üzerindeki hakları kullanılamaz hale getirilmişse, bu kişinin hakkının korunması gerekir. Bu da ancak mülkiyete konu malvarlığının değerinin ödenmesi suretiyle gerçekleştirilebilir. Kural olarak devlet tarafından el atılan malvarlığının değerini, devletin kendiliğinden ödemesi beklenir (*Kenan Yıldırım ve Turan Yıldırım*, B. No: 2013/711, 3/4/2014, § 62).

99. Başvuruçunun mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin orantılı olabilmesi için ödenen tutarların enflasyonun etkilerinden arındırılarak güncelleştirilmesi de gerekir (bkz. *Scordino/İtalya (no:1)*, B. No: 36813/97, 29/3/2006, § 258).

100. Yukarıda belirtildiği üzere Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkı, malikine, sahibi olduğu mülk üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunma hakkını verir. Ancak kamu gücünü kullanan idare tarafından mülkiyet hakkının kullanılmasına sınırlama getirilebileceği gibi malikin tasarruf hakkının tamamen ortadan kaldırılması sonucunu doğuracak bir müdahalede de bulunulabilir. Kamu makamları tarafından yapılan bu müdahalelerin hukuki bir temele dayanması, kamu yararı şeklinde meşru bir amacının bulunması ve mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin meşru amaçla orantılı olması gerekir.

101. Somut olayda, mülkiyeti Maliye Hazinesine ait taşınmaz (arazi) üzerinde tapu tahsis belgesine dayalı olarak başvuruçunun tarafından yapılan ve uzun süredir kullanılan binanın bulunduğu, başvuruçunun anılan taşınmazdan tahliyesinin talep edilmesine rağmen herhangi bir bedel ödenmediği anlaşılmıştır.

102. AİHM, toplumun genel çıkarlarının büyük önem taşıdığı bölge planlama ve çevre koruma politikalarının, bilhassa medeni haklar söz konusu olduğunda Devlet'e geniş bir takdir hakkı tanıdığını kabul etmektedir (bkz. *Depalle/Fransa*, § 84).

103. Takdir hakkı yetkisi kapsamında, kamu yararı ile bireyin temel haklarının korunması arasında adil bir denge sağlanıp sağlanmadığının araştırılması gerekir. Buna göre kullanılan yöntem ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılilik mevcut olmalıdır (bkz. *Chassagnou ve Diğerleri/Fransa*, B.No:25088/94, 28331/95, 28443/95, 29/4/1999, § 75). Başvurucu çok aşırı bir yüke maruz kaldığında bu denge bozulur (bkz. *Anat ve Diğerleri/Türkiye*, § 60).

104. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini sağlayan, bütün etkinliklerinde hukuka ve Anayasa'ya uyan, işlem ve eylemleri bağımsız yargı denetimine bağlı olan devlettir. Devletin veya bir kamu tüzel kişinin kamulaştırma işlemi olmaksızın temel insan haklarından olan mülkiyet hakkına keyfi bir şekilde el konularak bireylerin sahip oldukları taşınmazları üzerinde özgürce tasarruf etmelerinin engellenmesi ve mülkiyet haklarının ellerinden alınması hukuk devleti ilkesine aykırıdır (AYM, E.2002/112, K.2003/33, K.T. 10/4/2003).

105. Anayasa'nın 35. maddesine göre kişilerin mülkiyetleri ancak kanunla öngörülmüş usullerle ve kamu yararı gereği karşılığı ödenmek suretiyle ellerinden alınabilir. Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan ölçülülük ilkesi gereği kişilerin mülklerinden mahrum bırakılmaları halinde elde edilmek istenen kamu yararı ile mülkünden mahrum bırakılan bireyin hakları arasında adil bir denge kurulması gerekmektedir (*Mehmet Akdoğan ve Diğerleri*, B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 37).

106. Somut olayda, Milli Emlak Müdürlüğü tarafından 10/7/1985 tarihinde, 2981 sayılı Kanun'a göre tapu tahsis belgesi düzenlenerek başvurucuya verilmiştir. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 15/11/1995 tarihli kararı ile taşınmazın bulunduğu alan, sit alanı ilan edilmiştir. Beykoz İlçe Emniyet Müdürlüğünce başvurucuya gönderilen yazıda, taşınmazın tahliye edilmesi gerektiği, aksi halde 27/11/2007 tarihinde tahliye işleminin gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

107. Başvurucu, 28/4/2008 tarihinde, İstanbul Defterdarlığı aleyhine İstanbul 6. İdare Mahkemesinde açtığı davada, İstanbul Valiliği Defterdarlık Anadolu Yakası Milli Emlak Dairesi Başkanlığının 31/12/2007 tarihli işleminin iptalini ve yürütülmesinin durdurulmasını talep etmiştir.

108. Mahkemece, 29/12/2008 tarihinde, "*başvurucu adına 2981 sayılı Kanun uyarınca tapu tahsis belgesi düzenlenen taşınmazın bulunduğu alanın İstanbul III No.lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 15/11/1995 günlü ve 7755 sayılı kararı ile sit alanı ilan edildiğinden, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca belirlenen ve belirlenecek yerlerde 2981 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanamayacağı hükmü karşısında, başvurucu adına düzenlenen tapu tahsis belgesinin geçerli olmadığı, bu durumda 2981 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanma olanağı bulunmayan taşınmazın tahliyesine ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı*" gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

109. Temyiz üzerine, Danıştay Altıncı Dairesinin 6/10/2009 tarihli ilâmiyla hüküm onanmış, karar düzeltme istemi, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 12/6/2013 tarihli ilâmiyla reddedilmiştir.

110. Somut olayda, tapu kaydı bulunmayan, ancak tapu tahsis belgesi ile taşınmaz (arazi) üzerine yapılan binayı yıllarca kullanan ve vergilerini ödeyen başvurucuya kamu makamları tarafından müdahale edilmediği ve bu duruma müsamaha gösterildiği, binanın başvurucuya ait olduğu, dolayısıyla mülkiyeti başvurucuya ait olan binanın değeri ödenmeksizin veya zararı telafi edici öneriler sunulmaksızın başvurucunun tahliye edilmek

istenmesinin mülkiyet hakkına müdahale teşkil ettiği açıktır. Yukarıda açıklandığı üzere yapılan bu müdahale kanuna uygun olup meşru bir amacı bulunmaktaysa da mülkiyeti başvurucuya ait binanın tahliye edilerek yıkmak istenmesinin ve binanın değerinin ödenmemesinin başvurucuyu aşırı bir yüke maruz bıraktığı anlaşılmaktadır. Bu şekilde, mülkiyeti başvurucuya ait binanın, kamu yararı amacıyla tahliye edilmek istenmesine rağmen binanın değerinin ödenmemesi veya zararı telafi edici öneriler sunulmaması, kamu yararı ile başvurunun çıkarları arasındaki dengeyi başvuru aleyhine orantısız şekilde bozmuştur.

111. Dolayısıyla İdare tarafından başvurunun, maliki olduğu binadan tahliye edilmek istenmesi şeklinde taşınmaza yapılan müdahale ile başvurunun bina üzerindeki mülkiyet hakkı arasında adil bir dengenin kurulması gerekir. Bu adil denge, kamu yararına tahsis edilen ve bu yönden meşru bir amacı olan binanın tahliyesi karşılığında bedelinin başvurucuya ödenmesi ile kurulabilecektir. Binanın değeri ödenmeksizin bina üzerindeki mülkiyet hakkının kaybettirilmesinin, başvurunun mülkiyet hakkına orantılı bir müdahale olarak görülemeyeceği açıktır.

112. Sonuç olarak, mülkiyeti başvurucuya ait binanın tahliyesinin talep edilmesine rağmen değerinin ödenmemesinin, başvurunun mülkiyet hakkına orantılı olmayan bir müdahale olduğu ve bina üzerindeki mülkiyet hakkını ihlal ettiği sonucuna varılmıştır. Belirtilen nedenlerle, başvurunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

113. Başvuru, mülkiyet hakkının ihlali nedeniyle 1.000.000.000,00 TL maddi, 500.000,00 manevi tazminat ödenmesini talep etmiştir.

114. Adalet Bakanlığı, tazminat talebi konusunda görüş bildirmemiştir.

115. 6216 sayılı Kanun'un "Kararlar" kenar başlıklı 50. maddesi şöyledir:

"Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. Ancak yerindelik denetimi yapılamaz, idari eylem ve işlem niteliğinde karar verilemez.

Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

116. Başvurunun değerlendirilmesi neticesinde, başvurunun, binanın değeri ödenmeksizin tahliyesinin talep edilmesi nedeniyle, mülkiyet hakkının ihlali iddiası yönünden Anayasa'nın 35. maddesinin ihlal edildiği tespit edilmiş olduğundan başvurunun, bina değerinin kendisine ödenmesine yönelik olarak dava açma hakkı bulunmaktadır.

117. Başvuru tarafından maddi tazminat talebinde de bulunulmuş olup, mevcut başvuruda Anayasa'nın 35. maddesinin ihlal edildiği tespit edilerek başvurunun bina değerinin ödenmesine yönelik olarak dava açma olanağı bulunduğu ve tazminat miktarının

belirlenmesinin yargılamayı gerektirdiği dikkate alındığında, başvurunun tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

118. Başvurucu tarafından yapılan ve dosyadaki belgeler uyarınca tespit edilen 198,35 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucunun;

1. Binanın bulunduğu taşınmaza ilişkin tapu tahsis belgesinin iptali nedeniyle mülkiyet hakkının ihlali iddiasının "*konu bakımından yetkisizlik*" nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Binanın değeri ödenmeksizin tahliye kararı verilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlali iddiasının KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

3. Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Başvurucunun tazminata ilişkin taleplerinin REDDİNE,

C. Başvurucu tarafından yapılan 198,35 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

D. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması halinde, bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına,

10/6/2015 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ